

ZOEK DE VREDE, JAAG DIE NA
Gezamenlijke vredesviering van
de Haagse Dominicus,
de Doopsgezinde Gemeente 's Gravenhage
en de Ekklesia Den Haag

15 september 2024

Voorgangers: Henk Baars (Haagse Dominicus)
Marijn Vermet (Doopsgezinde Gemeente)
Leo van Driel (Ekklesia Den Haag)

Welkom

Lied: Wij die met eigen ogen

Inleiding en gebed

Te midden van alle chaos en wreedheid groeit een verlangen naar integriteit en betrouwbaarheid. Hoor het geweld, zie de terreur, maar herken ook ons verlangen en onze onmacht om dat geweld en die terreur te beëindigen. Ja, we zijn diep bezorgd, maar waarover eigenlijk? Zoeken we de vrede nog en wat is dan ons perspectief?

We vieren vandaag het begin van de vredesweek als Haagse Ekklesia, Haagse Dominicus en de Haagse Doopsgezinde Gemeente. Mag het een mooie vredevolle viering worden.

Laten we bidden

God,

Dromen over vrede en gerechtigheid hebt U in ons hart gelegd.

En we bidden U aan het begin van deze viering: help ons steeds weer in tijden van onzekerheid en angst de hoop en het vertrouwen niet te verliezen. Doe ons open staan, met vallen en opstaan, voor uw droom van vrede. Leer ons, door tranen heen, te geloven in een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, wat er ook gebeurt. En leer ons, door tranen heen, te werken aan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, wat er ook gebeurt. Moge dit samenkomen aan het begin van de vredesweek, daaraan dienstbaar zijn.

God, adem ons open, zo bidden we U, voor uw geest.

Amen.

Lied: Geef een weg

Psalm 116: 1-9 (vert. Gerard Schwüste)

Ik heb lief,

(want) de LEVENDE hoort mijn stem, mijn smeken.

Want hij heeft zijn oor toegewend naar mij

en dag aan dag roep ik hem aan.

Zit ik verstrikt in de kluwen van de dood,

is het dodenrijk angstwekkend nabij,

is beklemming en verdriet mijn lot,

ik roep de naam van de LEVENDE:

'Ach, Jij, houd mij in leven!'

Genadig is de LEVENDE en rechtvaardig,
onze God is een meelevende.

De LEVENDE is een behoeder van gewone mensen.
Maak ik het slecht, hij bevrijdt me.

Kom tot rust mijn ziel,
want de LEVENDE is bezig voor jou.
Ja, Jij hebt mijn leven losgeknoopt uit de dood,
mijn ogen ontdaan van tranen,
mijn voet vrij baan gegeven;
voor Jouw gelaat kan ik mijn weg gaan
in het land van leven.

Lied: Veel te laat

Drie korte overwegingen over vertrouwen vanuit het persoonlijk-, cultureel- en politiek perspectief

1.

Vrede als ideaal is een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar geen dood meer is en ziekte. Het is een toekomstbeeld dat ons inspireert. En daar zijn we nog ver vandaan.

Hoe komen we daar dichterbij? Wat vraagt dat van ons? Welke weg kunnen wij gaan om dichterbij dat ideaal te komen, stapje voor stapje?

Bewapenen, of onderhandelen, actievoeren of liefde, wat helpt ons vooruit?

Wij leven in een tijd waarin wij onze individualiteit willen ontplooiën. We hebben ons uit de oude groepsverbanden losgemaakt en vormen geen verzuilde samenleving meer. Maar zijn wij sterk genoeg om ieder op eigen benen te staan? Wij willen niet alleen individu zijn, maar ook sociaal zijn. Hoe anderen om ons heen zich gedragen, houden we altijd in de gaten. We stemmen als een school visjes ons af op de bewegingen om ons heen. Kijk maar naar mode, taal, cultuur, enz.

Ook de sociale media vertonen het beeld van individuele uitingen en het zoeken van volgers. Politici die berichten plaatsen zijn meer op zoek naar aanhangers dan naar het gesprek met anderen. En al dat boze schelden op de sociale media is dat niet een vorm van sociale druk om iedereen in de eigen school mee te laten zwemmen?

Om wie we zijn als individu te versterken, moeten we ons niet te gemakkelijk laten beïnvloeden. Moeten we bereid zijn tegen de stroom in te gaan. Vast te houden aan onze waarden en trouw te blijven en betrouwbaar te blijven aan wat we zijn en willen zijn. Moeten we goed doordachte inzichten vormen. Moeten we kritisch zijn op wat we zeggen en vinden. Als we iets zeggen, moeten we afgewogen oordelen ontwikkelen. Niet anderen napraten.

De psalm 116 die we hoorden voorlezen, houdt ons dat voor. Trouw blijven en betrouwbaar blijven. De psalm begint met Ik heb lief. Niet wie of wat, nee ik heb lief. Lief hebben is niet selectief; dit wil ik wel, dat niet. Liefhebben geldt voor iedereen en de hele aarde met alles wat op aarde leeft. Ook als je in de verdrukking komt. Midden in alle haat en egoïsme, lief hebben. En dat je lief hebt, die manier van in het leven staan, dat kun je ook voelen als worden gehoord, gered, bevrijd. Heb lief, wees trouw, het geeft je kracht om staande te blijven en de vrede te leven.

(Leo van Driel)

2.

Heb Lief, Wees niet selectief...

Zelf slaag ik daar niet altijd in. Zelfs niet als ik via de taal van religie, in mijn ogen een taal van verbinding en vertrouwen bij uitstek, internationale en culturele bruggen probeer te slaan. Zo doet religie haar naam eer aan zou je zeggen, het woord religie komt immers van het Latijnse woord religare... verbinden?

Maar zelfs als je met andere christenen bijeenkomt, wordt het vertrouwen niet zomaar geproefd... aanvankelijk wel, in de eerste ontmoeting, als je informeert naar elkaars families en fijn samen en uitbundig zingt.

Maar dan kom je op de Bijbelschool van de Mennonieten in Tanzania, waar we als Doopsgezinden (de Nederlandse Mennonieten) nauwe contacten mee onderhouden. Hun uitgangspunten liegen er dogmatisch gezien niet om. Ik zal ze hier niet herhalen, maar laat ik zeggen dat ze in onze ogen een kritische benadering van de Bijbelverhalen en de Theologie-geschiedenis behoorlijk in de weg kunnen staan. Een product van de Amerikaanse zending wordt dan gezegd. Maar ook van harte ondertekend en door ontwikkeld door de vriendelijke bisschop en zijn medewerkers waar me nauw mee samenwerken.

Hoe ga je hiermee om? Financieren wij met Nederlands geld alleen het theologisch onderwijs waar wij ons in herkennen? Met een historisch kritische of meer narratieve inslag? Het is een vraag die regelmatig terugkeert in het bestuur van de stichting waar ik zitting in neem en die theologische educatie in de breedste zin des woords internationaal stimuleert.

In welke mate is zo'n verschil in theologische benadering ook niet een verschil in cultuur? Wat dient nu werkelijk de Vrede? Het vertrouwen tussen culturen? In ieder geval geen Westers of Christelijk superioriteit denken...nee dat is uit den boze...

Maar als we, ook hier in Nederland, geconfronteerd worden met culturele of religieuze uitingen die op gespannen voet staan met ons poldermodel... hoe gaan we daar dan mee om?

In Liefde... en wat zou dat concreet kunnen betekenen?

De LEVENDE is een behoeder van gewone mensen schrijft de psalmist.. Maak ik het slecht, hij bevrijdt me. Over culturele grenzen heen.

(Marijn Vermet)

3.

Ik werd nog niet zo lang geleden gebeld door een lama, die in Rotterdam een tempel heeft. En ik moest daar spreken over de kracht van geweldloosheid – samen met hem – en de Boeddhistische traditie. En ik was na afloop helemaal ontroerd dat je dan een sjaal krijgt, die je dan zo – jullie kennen dat misschien – omgehangen wordt. Ik doe het maar voor deze gelegenheid. Er staan allemaal teksten op in het Sanskriet die ik niet kan vertalen maar het gaat over verzoening, vriendschap, vrede en liefde.

Stel dat Jezus geen ophef wilde veroorzaken, stel dat hij een zogenaamde gebalanceerde verklaring wilde uitbrengen, waar zowel Farizeeën als Sadduceeën én Romeinen zich prettig bij voelden. Kerken proberen dat nogal eens te doen, bang voor kritiek als ze zijn. En dan maken ze dikwijls het opkomen voor gerechtigheid ondergeschikt aan allerlei politieke overwegingen.

De Bijbel zegt niet 'Zalig wie bidden voor vrede', maar 'Zalig de vredestiters'. Dat betekent een actieve rol vervullen. En ik zeg niet dat een gebalanceerd standpunt niet zou helpen, maar het valt dikwijls totaal niet meer op.

Voor ons als christenen is er in die politieke chaos misschien wel een uitweg, en dat hebben we hier vaak ook gedaan. Kies altijd voor de slachtoffers. Dat is geen uitvlucht, dat weten we hier in de Bethel. Dan kom je er tot aan je nek in te zitten, als je kiest voor de slachtoffers. En dat zijn: Gazanen, en dat zijn Israëliërs, en dat zijn Oekraïners, en dat zijn Russen. Ik mocht afgelopen woensdag spreken bij een demonstratie bij de Russische ambassade ter ondersteuning van alle oorlogscritici. En ook een aantal gevluchte Russen waren daar en spraken zich uit. Ze vertelden mij dat er heel veel

Russische vluchtelingen in Den Haag zijn, maar dat ze maar met zes mensen gekomen waren. En ze verontschuldigen zich daarover tegenover ons, want er hangen natuurlijk allemaal camera's daar en dan zijn ze bang dat ze opgenomen worden. Nou ja, je merkt wel, ik ben nou eenmaal een activist, want er moet erg veel gebeuren. Maar de grootste zorg is - ik denk: uiteindelijk zijn deze oorlogen natuurlijk een keer voorbij - Maar wat dan, wat gaat we dan doen? Zijn we dan voorbereid op het maken van vrede en een andere veiligheidsstructuur, want we denken veilig te zijn, maar dit systeem piept en kraakt en faalt steeds opnieuw. Want alles baseren op dreiging en geweld is in een globaliserende wereld een weg die alleen maar tot oorlog leidt. We rennen van oorlog naar oorlog.

Een aantal kerken in Baden, in Duitsland, ontwikkelden een project – dat is dus voorbij de oorlog – om via de scenariotechniek naar een ander vredes- en veiligheidsbeleid te komen, heel precies en stapje voor stapje, een weg – schrik niet – uitgezet tot 2045. Het gaat dan over een transformatie van een militair naar een civiel beleid. Het gaat dan over inclusieve veiligheid, in het Duits 'Sicherheit Neu Denken', 'Rethinking security'. Want de Duitsers, de Oostenrijkers en de Engelse vredesbewegingen en ook in Zuid Afrika doen aan dit project mee.

En we schreven een boek 'Veiligheid opnieuw doordenken' dat de Nederlandse situatie mee analyseert en hoopt vooruit te helpen.

Er is een ultieme noodzaak tot het stimuleren van samenwerking voorbij de grenzen van het eigen belang, inclusief het klimaat. Het moet allemaal mee, anders dan gaat het niet. Niemand is veilig wanneer niet iedereen zich veilig voelt of is. Want we moeten nu eenmaal uitgaan van een sterk verweven mondiale samenleving die burgers over de hele wereld verbindt. En ik denk dat dat basisidee een christelijke bijdrage aan de vredesbeweging in Europa is.

Met andere woorden je moet praten over vrede als je vrede wilt, en niet alleen over nationale veiligheid. En je moet concrete stappen zetten in de richting van die gedroomde toekomst. En naast die solidariteit met alle slachtoffers waar dan ook mag je steeds weer die noodzakelijke veranderingen praktisch en theoretisch aan de orde stellen. Dat is onze taak. Daarom hebben we ook een vredesbeweging. Want we weten wel – eigenlijk heel goed – dat de wereld volstoppen met de meest destructieve en misdadige wapens daar niet bij hoort. En dat het moedergeweld van alle geweld het onrecht is.

Zoek de vrede en jaag die na. Het is zo 2045.

Lied: Hore mijn oor

Groepsgesprekjes (Waar maak je je het meest bezorgd over als het gaat over oorlog en vrede en aan wel perspectief denk je dan)

Lied: Lied van woord en weg

Voorbeden

Lieve god,

Wij zijn opgeroepen om jou lief te hebben met heel ons hart, met heel onze ziel en heel ons verstand. Dat valt ons niet mee. Wij zitten in de knoop met oorlog en vrede. Waarom wij oorlog voeren en roepen dat we voor vrede zijn. Met wat wij denken dat je doet en wat wij doen. Met wat er gebeurd in de wereld, ons leven en wat dat in ons losmaakt, onze woede wekt of wat ons diep vertederd. Dat wij wel vrede willen, als jij het vrede maakt. Maar dat we dat niet zien gebeuren. Geef ons daarom nog de tijd te leren lief te hebben, elkaar lief te hebben, jou en jouw schepping lief te hebben in al zijn verwarrende veelheid. Leer ons weer opnieuw jouw weg te gaan, en daarin niet alleen te gaan maar samen te gaan.

Daarom bidden wij voor inzichten die ons verbinden, voor openheid om die op te nemen, voor kracht om ze in het leven toe te passen.

Om vertrouwen bidden we je, tussen al jouw kinderen, met verschillende culturen, talen en belangen. Dat vrede mag groeien en bloeien, tussen al jouw kinderen, met verschillende religies, huidskleuren, manieren van spreken. Dat ze de moed mogen hebben om aan te geven wat er voor hen echt toe doet, om bruggen mogen bouwen.

EEUWIGE, geef wijsheid.

Wat houden we, wat houd ik vast

en wat laten we, laat ik los.

In naam van Liefde en Geloof.

De Bijbel zegt niet: Zalig die bidden voor vrede, maar zalig de vredestiters.

Geef ons de bewustheid dat een mens bergen kan verzetten,

en dat we bij tijd en wijle christelijk ongehoorzaam zijn aan de geweldsoproepen van overheden en militaire machten.

Help ons om niet laf of angstig te zijn als we ons durven houden aan het radicale Jezuswoord.

Wees bij ons als we voor dilemma's komen te staan die ons uit de slaap houden.

Waak dan over ons en laat ons geweten spreken vanuit de diepste lagen van onze ziel, die laag waarin we zeker weten wat een goede keuze is, ondanks alle consequenties.

Amen

Collecte voor het [Wereldhuis](#) en voor [RespijtHuis House Martin](#)

NL37 TRIO 0254 7910 18 t.n.v. Haagse Dominicus - Den Haag o.v.v. collecte september 2024

Tafellied: Niemand heeft U ooit gezien

Breken en delen

Lied: Dat wij onszelf gewonnen geven

Zegen

We mogen brengers van vrede zijn,

we mogen boodschappers van geluk zijn,

We mogen onszelf en anderen tot zegen zijn,

opdat alle mensen de vreugde ervaren van Uw aanwezigheid.

En laten we elkaar hartelijk en gemeend de vrede wensen.

Lied: Er zou van godswege
